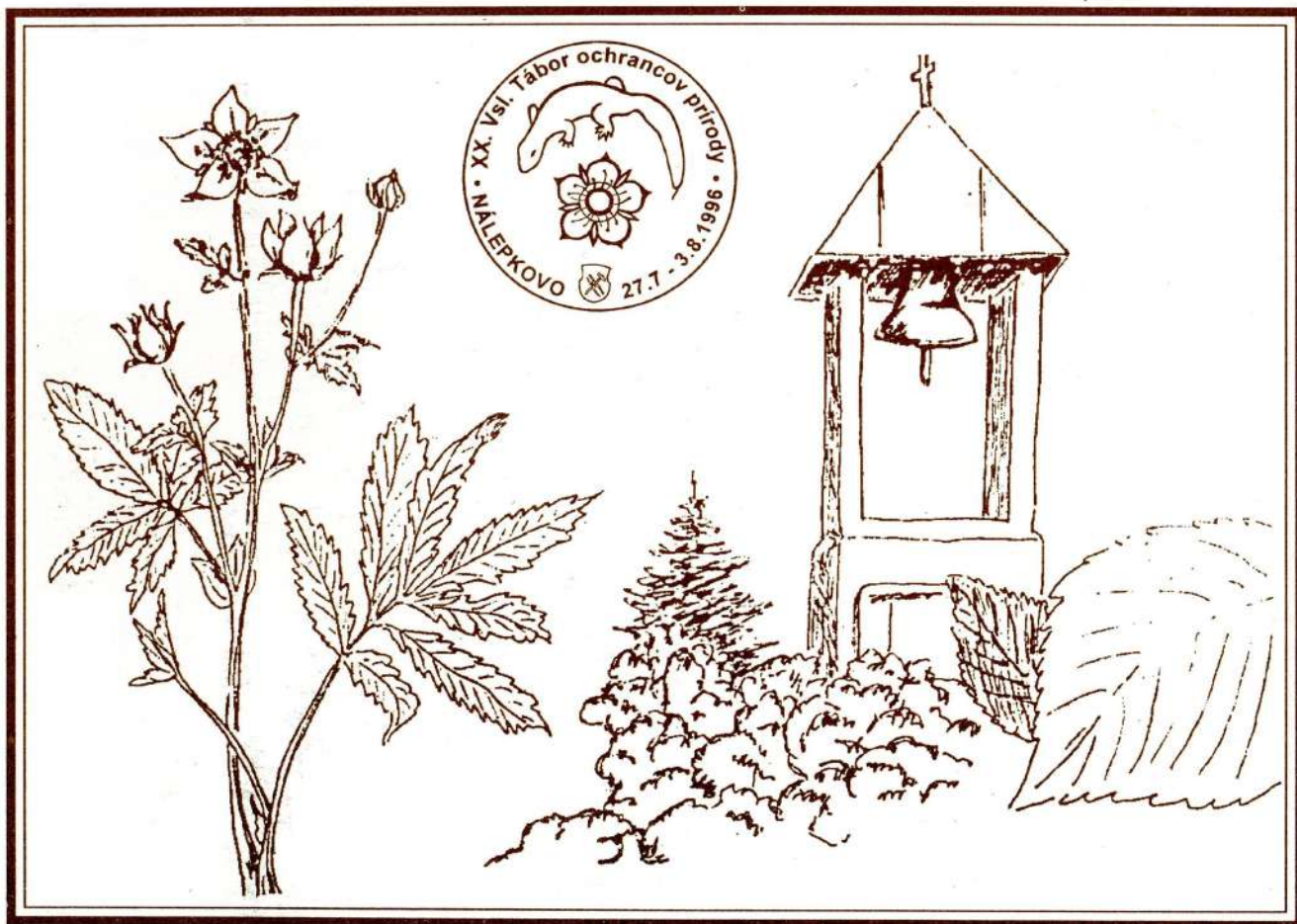

Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny

XX.

Východoslovenský TOP

NÁLEPKOVO - TRETÍ HÁMOR
27. júla - 3. augusta 1996

KV SZOPK v Spišskej Novej Vsi

ďakuje všetkým organizáciám a jednotlivcom, ktorí pomáhali pri príprave XX. Východoslovenského TOP-u, prispeli finančne, materiálne alebo inak.

Podakovanie patrí:

**Obecnému úradu Nálepko
Obecným lesom Nálepko
JOVEKO š. p. Nálepko
Vojenskému útvaru 3521 Spišská Nová Ves
Východoslovenské štátne lesy, Lesný závod Margecany
Správe Národného parku Slovenský raj
Okresnému úradu životného prostredia Spišská Nová Ves
Obvodnému úradu životného prostredia Spišská Nová Ves
SAŽP - stredisku Spišská Nová Ves
Vlastivednému múzeu Spišská Nová Ves
ŽELBA, odštepnému závodu 16 - Komerčné činnosti**

**Vydal: Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny,
Koordinačný výbor Spišská Nová Ves, Letná 53,
tel./fax: 0965/22979**

Grafická úprava: František Divok

Tlač: Retax Krompachy

Náklad: 400 ks

Spišská Nová Ves, júl 1996

Vážení priatelia,

vítam Vás v našej obci pri príležitosti jubilejného XX. východoslovenského tábora ochrancov prírody.

Je pre našu obec ctou privítať Vás na našom území a zároveň byť aj spoluorganizátorom tak významného podujatia. Dovolím si Vám priblížiť obec Nálepko:

I. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

nadmorská výška (m)	533
katastrálna výmera (ha)	5 565 (3, 6 percenta z plochy okresu SNV)
- poľnohospodárska pôda	2054
- orná pôda	153
- lúky a pasienky	1 880
- lesná pôda	3 196
počet obyvateľov	2 419 (k 31. 12. 1995)
- z toho Rómovia	744
počet trvale obývaných domov	495

II. Z HISTÓRIE

Obec vznikla v roku 1241 zásluhou vlny kolonistov - saských Nemcov. Názov obce bol viackrát menený (Wagendrossel, Merényi, Vondrišel) a od roku 1948 Nálepko. Obec sa stala mestom zásluhou rozvoja baníctva a železiarstva, usilovnou a umnou prácou saských Nemcov.

Územie, ktoré patrilo pod správu obce, siahalo v minulosti po dnešnú Tepličku, Bind, Poráč a Rudňany, čím sa toto banské mesto zaradilo na popredné miesto na Spiši.

V marci 1995 obec vydala monografiu "Nálepko - Vondrišel", s nákladom 2 500 výtlačkov, v ktorej je zachytený vývoj a život obce od roku jej vzniku až do roku 1948.

III. SÚČASNOSŤ

Opätovným vytvorením orgánov miestnej samosprávy (v r. 1990) dostalo aj Nálepko možnosť spravovať svoje veci verejné samostatne, so všetkými možnosťami, ale aj s plnou zodpovednosťou tomu prináležiacou. Naše úsilie v tomto, z hľadiska bohatej histórie, krátku časovú úseku, bolo zamerané na polozenie základov novodobej prosperity obce a na vytvorenie podmienok pre lepší život všetkých jej obyvateľov.

Obec Nálepko umným nakladaním a spravovaním prinavráteného majetku, prostredníctvom zriadených obecných podnikov (neskôr transformovaných na príspevkové organizácie obce), postupne, v priebehu rokov 1991 - 1995, zabezpečila medziročný nárast príjmov, ktorý umožnil zároveň realizovať aj výdavky do jednotlivých oblastí riešených problémov obce.

Obec postupne zriadila nasledovné príspevkové organizácie:

marec 1992 Služby obce Nálepko

november 1992 Lesy obce Nálepko

august 1993 Obecné poľovnícke združenie Nálepko

január 1994 Telesná kultúra a šport Nálepko

august 1995 Vodovody a kanalizácie Nálepko

Tieto dopĺňajú rozpočtové organizácie:

marec 1992 Denné zariadenie dôchodcov

júl 1994 Obecná polícia

V uvedených príspevkových organizáciách, spolu s aparátom OcÚ obec vytvorila 180 stálych pracovných príležitostí.

Priebežne so zriaďovaním organizácií obce sme zabezpečili nárast príjmov, ktorými je možné realizovať rozvoj obce vrátane investičnej výstavby.

Od vzniku samosprávnych orgánov k dnešku boli v našej obci zrealizované nasledovné akcie:

- rekonštrukcia a obnovenie oplotenia cintorína
- výstavba diskovej biologickej čistiarne pre rómsku bytovku
- rekonštrukcia a výstavba trasy miestneho rozhlasu (10 km)
- výstavba lyžiarskeho vleku a dostavba športového areálu obce
- výstavba ČOV pre 2 500 ekvivalentov a rozpracovaná výstavba vodovodu a kanalizácie obce
- rozšírenie verejného osvetlenia
- renovácia fasád obecného úradu a fasád oboch kostolov v obci
- regulácia Železného a Strážnického potoka
- rekonštrukcia miestnych komunikácií
- rozostavaná výstavba rómskej osady
- obnova námestia obce a interiéru obecného úradu

Naplnením ďalších zámerov obce v rámci volebného programu obecného zastupiteľstva na roky 1994 - 1998 bude možné z Nálepko vytvoriť malé vidiecke mestečko, ktoré bude lákať aj turistov.

Vážení priatelia,

v týchto troch základných bodoch som Vám chcel priblížiť obec Nálepko, v ktorej strávite týždenný pobyt - zároveň v tomto období budete mať možnosť overiť si uvedené možnosti.

Prajem Vám v našej obci príjemný pobyt.

Ing. Dušan Daniel

starosta obce

ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA OKOLIA XX. VS. TOP-u

TRETÍ HÁMOR sa nachádza v katastri obce NÁLEPKOVO, ktorá leží na 48°50 severnej zemepisnej šírky a 20°30 východne od Greenwichského poludníka.

Obec Nálepkovo leží na území okresu Spišská Nová Ves, ktorý vznikol v r. 1960 územnou reorganizáciou a pričlenením bývalých okresov Levoča a Gelnica. Do katastra obce patria, okrem spomenutého Tretieho Hámra, ešte osady Čierna hora, Zahájnica, Prvý Hámor a Druhý Hámor. Tento typ sídelnej organizácie je typický pre horný tok Hnilca.

Kataster obce má rozlohu 5 565ha (55,6 km²). Z fyzickogeografického hľadiska je pre polohu na východnom Slovensku typický prechod z oceánickej klímy na kontinentálnu a pre oblasť Spiša umiestnenie v zrážkovom tieni. Tieto charakteristiky sú pre Nálepkovo čiastočne eliminované umiestnením v strede Volovských vrchov v nadmorskej výške nad 500 m n.m. Odľahlá lokalizácia v centre východnej časti Slovenského rudohoria je výhodná v nízkom stupni premeny krajiny človekom resp. v jej využívaní bez výraznejších ekologických rizík a konfliktov záujmov človeka s potrebami krajiny.

Oblasť Nálepkova patrí k tektonickej jednotke Gemeridy, a to jeho severnej časti, ktorá je budovaná prevažne paleozoickými horninami. Dolina Hnilca je hranicou, ktorá oddeľuje južnejšiu gelnickú a severnejšiu rakoveckú sériu. V gelnickej sérii tu prevládajú rôzne fylity (kremenné, sericitickochloritické, a chloritickoseritické), droby, paleoryolitové tufy a tufity. V rakoveckej sérii sú to diabázy, spility, kremenné fylity, metamorfované pieskovce, metabazaltové tufy a tufity. Ostrovy permského vulkanizmu reprezentujú dvojsludné a muskoviticko-turmalinické granity. Nivy tokov, terasy a náplavové kužele tvoria prevažne kvartérne sedimenty. Zložitá tektonika podmienila súčasný tvar reliéfu ako i mineralizáciu, ktorá sa stala zdrojom baníckych aktivít človeka. Najvýznamnejšou rudou bol siderit, vždy sprevádzaný kremeňom, menej chalkopyrit, spekularit, turmalín a pyrit.

Volovské vrchy zasahujú do katastra obce viacerými podcelkami alebo ich časťami. Prvý je podcelok Knola s najvyšším vrchom Babiná (1278 m), ktorý svojimi dvomi rázsochami vyplňa trojuholník Peklisko -Nálepkovo-Čierna hora. Druhý podcelok Zlatý stôl s rovnomenným najvyšším vrchom (1322 m) vyplňa časť katastra obce ležiacu na pravom brehu Hnilca a ohraničuje ho z juhu. Tretí podcelok, ktorý zaberá najväčšiu časť katastra obce je podcelok Hnilecké vrchy - časť Hnilecké podolie. Rozprestiera sa na oboch brehoch potoka Tichá Voda od Zahájnice a pokračuje s tokom Hnilca do katastra obce

Švedlár. Hnilecké vrchy vyplňajú aj severozápadnú časť katastra obce, kde leží najvyšší vrch Hnileckých vrchov - Bukovec (1127m n.m.). Hlavný chrbát a rássocha Zlatého stola, ktorý sa nachádza asi 8 km juhojuhovýchodne od centra obce, sú považované za zbytky najstaršieho zachovaného reliéfu na našom území.

Rieka Hnilec je veľmi starým tokom, ktorý sa v priebehu vykleňovania mega-antiklinály Slovenského rudohoria etapovite zarezával. V doline Hnilca sa z predkvartérnej etapy zachovali zvyšky vrchno-pliocénnych terás vo výške 100-150 m nad súčasným tokom a štvrtohorné riečne terasy vo viacerých stupňoch nad nivou. Antropogénny reliéf v obci a jej okolí predstavujú najmä opustené haldy a zbytky po banskej činnosti.

Riečna sieť, ako i hydrografia katastra obce je pozoruhodná. Rieka Hnilec tvorí z krajinárskeho hľadiska cenné meandre, na jej nive a v blízkosti jej prítokov (napr.: Tichá voda, Železný potok atď.) možno nájsť viacero mokradí, tieto sa nachádzajú aj vo vyšších polohách na zarovnaných povrchoch. Celý kataster má pestré zastúpenie prameňov a studničiek. Pramene na Čiernej hore využívali aj tamojšie kúpele.

Nálepkovo so svojím okolím spadá do mierne teplej až chladnej klimatickej oblasti. Teplotu vzduchu charakterizuje veľká premenlivosť v priebehu roka. Priemerná januárová teplota je nižšia ako -5°C . Priemerné teploty najteplejšieho mesiaca roka, júla, dlhodobo nepresahujú 17°C , čo svedčí o chladnom lete týchto dolín. S pribúdaním nadmorskej výšky teploty ubúda, intenzívnejšie na severných svahoch. Vo výškach 1000 m•n.m. je priemerná ročná teplota iba 5°C . Jeseň je tu teplejšia ako jar, čo súvisí s trvaním snehovej pokrývky. Nadmorská výška taktiež ovplyvňuje množstvo a priebeh zrážok počas roka. Najmenej zrážok spadne v zimných mesiacoch. Úhrn zrážok tu nepresahuje 40% úhrnu na zrážky najbohatších letných mesiacov. Podstatná časť zrážok v zimnom období spadne vo forme snehu a utvorí pri teplotách 0°C a nižších, snehovú pokrývku rôzneho trvania. Priemerný prvý deň so snehovou pokrývkou za obdobie 1920/21 - 1970/71 je 18. november a priemerný posledný je 5. apríl, priemerný počet dní so snehovou prikrývkou je 126. Za obdobie 1951 - 1980 je toto číslo nižšie t.j. 85,6 dňa.

Na základe geologickej mapy "Slovenské rudohorie východná časť" možno vyčleniť štyri subregióny pôd v katastri obce:

1 - Na nive rieky Hnilec a potokov Tichá voda a Železný potok možno nájsť nivné pôdy typické až oglejené resp. glejové čo súvisí so zamokrením mnohých častí najmä nivy Hnilca. (Tretí hámor ap.)

2 - Na deluviálnych sedimentoch, ktoré majú piesčito - hlinitý až hlinitý charakter s rôznym obsahom skeletu sa vyskytujú hnedé lesné pôdy miestami ilimerizované, resp. na zamokrených úsekoch oglejené až pseudogleje.

3 - Na prolúviálnych kuželoch nad ľavým a pravým brehom Železného potoka, kde sa nachádza zastavaná plocha a záhrady, sú hnedé lesné pôdy nenasýtené miestami oglejené.

4 - Pôdny kryt zvyšnej časti katastra obce, t.j. svahy a vrcholové časti okolitých kopcov so zvyškami zarovnaného povrchu možno priradiť k hnedým lesným pôdam nenasýteným, na plochých elementoch reliéfu oglejeným, vo vyšších polohách nad 900 m podzolovaným až podzolom a to najmä pod smrečinami. Tam kde podložie z kremenných hornín vystupuje až na povrch možno nájsť hnedé lesné pôdy rankerové až rankery.

PRÍRODNÉ POMERY

RASTLINSTVO

Lesné fytoocenózy sú tvorené jedľovo - smrekovými lesmi, menej bučinami, jedlinami a veľmi zriedkavo (plošne takmer zanedbateľné) brestovými javorinami a javorovými bučinami. Nelesná vegetácia, najmä lúky a pasienky, sú výsledkom antropickej činnosti človeka. Jednotlivé fytoocenózy vznikali postupne ako sukcesné štádiá a predstavujú náhradné spoločenstvá pôvodných lesných fytoocenóz. Najmä lúky a pasienky katastra obce prešli za posledných 40 rokov prudkými zmenami. Pokles intenzity doterajšieho spôsobu obhospodarovania t. j. zanechanie kosenia a pastvy mal najväčší podiel na ich zmenách. Značná časť zarástla lesom cez rôzne štádiá - s brezou ovisnutou (*Betula pendula*), borovicou lesnou (*Pinus sylvestris*), topoľom osikovým (*Populus tremula*) alebo na vlhších miestach aj jelšou sivou (*Alnus incana*). Dôkazom toho je aj súčasný stav. Niektoré lúky boli premenené na trvalé trávne porasty a niektoré plochy sa aj v súčasnosti využívajú ako dvojkosné lúky.

Z lúčnych a pasienkových spoločenstiev sa tu vyskytujú psiarkové aluviálne lúky (*Alopecuretum pratensis*), ovsíkové lúky (*Arrhenatheretum elatioris*), lúky s kostravou lúčnou (*Cirsio cani - Festucetum pratensis*), tomkovo - psinčekové lúky (*Anthoxantho-Agrostietum*), psicové lúky s päťprstnicou obyčajnou (*Gymnadenio - Nardetum*), trojštetové lúky (*Trisetum flavescens*) a horské psicové lúky (*Soldanello - Nardetum*).

V celom katastri obce sa pomerne často vyskytujú mokradné spoločenstvá, ktoré sú viazané na lúčne prameniská s hlbokými organozemnými glejmi, na mierne podmáčané svahy či alúvia tokov. Z nich sú najhojnejšie čerkáčovo-túžobníkové zárasty (*Lysimachio vulgaris - Filipenduletum*), sitinovo - metlicové zárasty (*Juncus effusus - Deschampsietum caespitosae*), spoločenstvo pichliača potočného (*Cirsietum rivularis*) a spoločenstvo škripiny lesnej (*Scirpetum sylvatici*).

Na miernych podmáčaných svahoch a v alúviu Hnilca sú rozšírené spoločenstvá slatín a prechodných rašelinísk, najmä spoločenstvo ostrice čiernej (*Caricetum nigrae*). Okrem rôznych druhov ostríc (*Carex nigra*, *C. flava*, *C. echinata* a iné) je bohaté zastúpenie machov a rašelinníkov (*Sphagnum sp.*).

Významný biotop predstavuje rieka Hnilec, ktorá so svojimi prítokmi a zachovalými brehovými porastami znásobuje prírodné hodnoty tohoto územia. Dominantné zastúpenie má jelša sivá (*Alnus incana*), primiešané sú rôzne druhy vrb (*Salix fragilis*, *S. caprea*), krušina jelšová (*Frangula alnus*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*). V bylinnej vrstve prevláda spoločenstvo devätsilov (*Petasitetum hybridi*) a spoločenstvo pichliača zelinového (*Angelico-Cirsietum oleracei*). Z chránených rastlín sa tu vyskytuje prilbica moldavská, prilbica pestrá (*Aconitum moldavicum*, *A. variegatum*), plamienok alpínsky (*Clematis alpina*).

Zachovalé lúky a pasienky, mokradné spoločenstvá, prechodné rašeliniská, slatinné lúky spolu s riekou Hnilec predstavujú cenné prírodné hodnoty tohto územia. Svojou pestrosťou prispievajú k vysokej druhovej biodiverzite. Z taxónov patriacich do zoznamu chránených a ohrozených sme zaznamenali nasledujúce: kosatec sibírsky (*Iris sibirica*), mečík strechovitý (*Gladiolus imbricatus*), žltohlav európsky (*Trollius europaeus*), rebríček bertrámový (*Achillea ptarmica*), rosička okrúhloлистá (*Drosera rotundifolia*), vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*), všivec močiarny (*Pedicularis palustris*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), ostrica žltá (*Carex flava*), starček oranžový (*Hieracium aurantiacum*), ľalia zlatohlavá (*Lilium martagon*), horec luskáčovitý (*Gentiana asclepiadea*), soldanelka uhorská (*Soldanella hungarica*), šafran spišský (*Crocus scepusiensis*), orlíček obyčajný (*Aquilegia vulgaris*). Z orchideovitých rastlín sú pomerne časté nasledujúce druhy: vstavač májový (*Dactylorhiza majalis*), vstavač Fuchsov (*D. fuchsii*), vemenník dvojlistý (*Platanthera bifolia*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), bieloprst belavý (*Pseudorchis albida*), bradáčik vajcovitý (*Listera ovata*) a hniezdovka hlístová (*Neottia nidus - avis*).

ŽIVOČÍŠTVO

Prírodné prostredie okolia Nálepky tvorí stredná časť doliny rieky Hnilec. Väčšina druhov zoogeograficky reprezentuje faunu Západných Karpát.

Na bohatú kvetenu je viazaný výskyt motýľov a ostatných druhov bezstavovcov.

Z pôvodných druhov rýb sa v Hnilci vyskytuje pstruh potočný (*Salmo trutta*), čerebľa obyčajná (*Phonix phonix*), lipeň obyčajný (*Thymallus thymal-*

lus), hlaváč pásoplutvý (*Cottus poecilopus*), z mihúľ ojedinele chránená mihuľa potiská (*Eudontomyzon danfordi*).

Z obojživelníkov a plazov sa tu vyskytuje salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), mlok veľký (*Triturus cristatus*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), mlok vrchovský (*Triturus alpestris*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), ropucha zelená (*Bufo viridis*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*), jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), užovka obojková (*Natrix natrix*), slepúch lámavý (*Anquis fragilis*), vretenica obyčajná (*Vipera berus*) a zriedkavejšie užovka hladká (*Coronella austriaca*).

Medzi najnápadnejších zástupcov územia patria vtáky, ktorých výskyt je viazaný na bohatú krovinnú zeleň. V závislosti od prevládajúcich biotopov tu nachádzame hlavne druhy viazané na okraje lesov, spoločenstvá typických lesných druhov a druhy pobrežnej vegetácie a záhrad. Najchudobnejšiu skupinu tvoria synantrópne druhy. Uvedieme iba niektoré: kanárik poľný (*Serinus serinus*), zelienska obyčajná (*Carduelis chloris*), ľabtuška hôrna (*Anthus trivialis*), škovránok poľný (*Aluada arvensis*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*).

Osobitnú pozornosť si zasluhujú druhy viazané na blízkosť vodného prostredia. Vyskytuje sa tu trasochvost biely a horský (*Motacilla alba*, *M. cinerea*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), kulík riečny (*Charadrius dubius*), vodnár obyčajný (*Cinclus cinclus*) a veľmi vzácne rybárik obyčajný (*Alcedo atthis*).

Medzi vtáky sprevádzajúce vodné toky patrí aj zriedkavý červenák karmínový (*Carpodacus erythrinus*) a bocian čierny (*Ciconia nigra*), ktorý ojedinele hniezdi v odľahlých častiach Rudohoria a na mokré lúky v blízkosti Nálepko-va občas zalieta za potravou.

V lesných komplexoch hniezdia napr. ďateľ veľký (*Dendrocopus major*), žlna sivá (*Picus canus*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), dubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), králik zlatohlavý (*Regulus regulus*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), krivonos obyčajný (*Loxia curvirostra*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*) jastrab veľký (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*A. nisus*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*), kolibiariky (*Phylloscopus collybita*, *Ph. trochilus*, *Ph. sibilatrix*) oriešok obyčajný (*Troglodytes troglodytes*).

Početne a druhovo menej zastúpené sú dravé vtáky a sovy. Najväčším dravcom hniezdiacim v Rudohorí je orol skalný (*Aquila chrysaetos*), ktorý občas zalieta nad lúky a pasienky v okolí Nálepko-va za potravou. Ojedinelý je tiež výskyt sokola lastovičiara (*Falco subbuteo*) a myšiaka hôrneho (*Buteo buteo*). Zo sov sú tu zastúpené: kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*) a sova obyčajná (*Strix aluco*).

Vo faune cicavcov okolia Nálekova nájdeme bežné, ale aj vzácnejšie a chránené druhy. Okrem bežných zástupcov hmyzožravých druhov, zo skupiny mäsožravých je zaznamenaný výskyt lasicovitých, napríklad lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), tchor obyčajný (*Putorius putorius*), kuna hôrna (*Martes martes*), rôznych druhov hlodavcov a vzácnejšie vydry riečnej (*Lutra lutra*). V hrebeňových častiach okolitých hôr sa vyskytuje vlk obyčajný (*Canis lupus*) a v celom katastri líška obyčajná (*Vulpes vulpes*), sviňa divá (*Sus scrofa*) a jelenia zver.

HISTÓRIA V SKRATKE

- počiatky dejín obce Nálepkovo siahajú podobne ako aj ostatné obce na Spiši do praveku
- najstarší nález pochádza z mladšej doby bronzovej (bronzová sekera zo Švedlára a ďalšie predmety, okolo 1000 p.n.l.)
- predpokladá sa ťažba železa od doby rímskej (1. - 2. stor.)
- názov Hnilec je slovanského pôvodu, čo indikuje na slovanské osídlenie oblasti (8.-9. stor.)
- obec v majetku Mariášiovcov z Markušoviec (13.stor.)
- Vagnruzul - najstaršia písomná zmienka z obdobia 3.9.1272 - 10.7.1290
- nemecká, valónska a najmä saská kolonizácia po odchode Tatárov (11. - 13. stor.)
- Ján Batis (Botyz) z rodu šľachticov z Batizoviec a Markušoviec známeho neskôr ako Mariášiovcí, 26.3.1315 ponecháva šoltýstvo vo Vondrišli (scuteciam in villa ipsorum Vagnruzul) Pecoldovi z Gelnice.
- stredovek je charakterizovaný vzrastajúcou ťažbou a spracovaním železa, ale aj trvalým majetkovým sporom Mariášiovcov o Vondrišiel s inými rodmi, mestom Spišská Nová Ves i medzi sebou.
- 16.-17. storočie - strach pred tureckým nebezpečenstvom a lokálne vojny magnátov - a ako dôsledok chudoba, prechod na evanjelickú vieru, oprava kostola a zvonice (1575), stavovské povstania a mor v r.1600
- najväčší počet hámrov (10) v r.1676 (Gelnica iba 3)
- veľký mor 1713, požiar 1718
- 18. storočie - obdobie rozkvetu hutníctva a hámorníctva
- v r.1786 končí zápas s Mariášiovcami o privilégia kompromisnou zmluvou
- 19. stor - v dôsledku maďarizácie a migrácie slovenského obyvateľstva sa mestečko odnemčuje a klesá i počet evanjelikov
- 1783-1785 nový evanjelický kostol
- 1813 a 1845 povodeň, 1831 cholera, 1834 požiar (zostalo len 10 domov), 1885 ďalší - storočie pohrôm

- Dr. Andrej Kreichel - mestský lekár, pochádzajúci z Vondrišľa, zavádza od r. 1873 povinné očkovanie detí ako prvý v Uhorsku
- 1923 - obecná elektráreň
- od roku 1925 kino Urania
- 1930 - 1935 železničná trať Červená skala - Margecany
- 24.4.1934 ničivý požiar na Treťom Hámri, zhorelo 20 domov
- 1946 odsun Nemcov, 7.8.1946 Vondrišelská komisia vyníma 92 Nemcov z odsunu, neskôr ďalších (z asi 800 osôb), na odsune a v pracovných táboroch asi 16 Vondrišelčanov zomrelo
- júl 1948 zmena názvu obce na Nálepko
- od r. 1990 starosta obce Ing. D. Daniel
- 27. júl - 3. august 1996 - XX. Vsl. TOP - Nálepko - Tretí Hámor

Údaje čerpané z Monografie Nálepko - Vondrišiel.
Spracovali RNDr. M. Nižnanská, RNDr. B. Nižnanský.

OCHRANA PRÍRODY V OKRESE SPIŠSKÁ NOVÁ VES

Okres Spišská Nová Ves predstavuje z prírodného hľadiska mimoriadne pestré a hodnotné územie. Nachádza sa tu alebo zasahuje viacero krasových území - od rozsiahleho Spišsko-gemerského krasu s celoslovenským významom, cez kras Galmusu, Folkmárskej, Murovanej skaly a viacero plošne menších výskytov v okolí Jakloviec, južnej, strednej a severnej časti Braniska až po unikátny kras travertínových kôp v okolí Spišského Podhradia. Najmä tieto územia predstavujú klenotnicu početných geomorfologických tvarov - skalných okien a brán, kaňonov, tiesňav, pilierov a veží, jaskýň a priepastí. Najväčšie a najznámejšie skalné brány sú na Rajtopíkoch a na Murovanej skale v komplexe Turnísk, kde sa nachádza aj sústava až 60 metrov vysokých veží. Početné skalné vežičky, steny, okná a vodopády sú v oblasti Poráčskej doliny a celej oblasti Galmusu, zaujímavé a geomorfologicky významné sú početné skalné veže v oblasti Rajtopíkov. Dobro známou a patrične ocenenou je v tejto oblasti Slovenský raj, ktorý je popri spomínaných útvaroch aj najbohatší na podzemné priestory - jaskyne a priepasti. V okrese je ich celkovo okolo 60, z toho okolo 30 jaskýň a priepastí nad 10 m dĺžky sa nachádza na Dreveníku a ďalších travertínových kopách. Jaskyňa Šarkanova diera na Galmuse je veľmi cenná z archeologického hľadiska, rovnako ako viaceré jaskyne na Dreveníku. Tento má v prírodných hodnotách okresu osobitné postavenie - z komplexného geologického, geomorfologického, archeologického, paleontologického, zoologického a botanického hľadiska

ide o lokalitu, ktorá nemá na Slovensku a v Európe obdobu. V sústave travertínov sa nachádza aj mimoriadne cenná kopa Sivej Brady a ďalšie hodnotné lokality.

Hodnotné geomorfologické útvary sa nachádzajú aj mimo krasových území. Najznámejší z nich je Markušovský skalný hrieb, ktorý patrí k najkrajším a svojou výškou 8 m je najvyšším skalným hriebom na Slovensku. V jeho okolí sa nachádza viacero hribovitých útvarov, ktoré ešte nie sú úplne odseparované od materského masívu. Málo sa vie o skalnom hribe na úpätí Rajtopíkov. Početné skalné útvary sú vo Volovských vrchoch, najmä na hrebeňoch a ich rázsochách. Ako charakteristická ukážka sú chránené Závadské skalky. Výrazné a krajinársky pôsobivé geomorfologické útvary sa nachádzajú v kryštaliniku Čiernej hory. Aj v mäkko modelovanom flyšovom reliéfe Hornádskej kotliny a Levočských vrchov nájdeme lokálne zaujímavé tvary - ostro zarezané tiesňavovité korytá krátkych prítokov hlavných tokov, či unikátny blokový zosuv vo východnom svahu Spišskej pri Oľšavici.

V oblasti živej prírody je okres taktiež bohatý na významné hodnoty. Vďaka vnútrokarpatskej polohe Hornádskej kotliny, obklopenej horami a údolím Hornádu otvorenej do panónskej oblasti je pre okres charakteristické kontrastné zmiešanie flóry. V kotline sa výrazne uplatňuje teplo a suchomilná vegetácia v kombinácii so živnými lúčnymi a pasienkovými spoločenstvami, ktorá je lokálne inverzne zmiešaná s horskými druhmi a spoločenstvami. Teplomilná vegetácia najmä na styku s Hornádskou kotlinou pomerne hlboko zasahuje do Levočských vrchov, Braniska, Galmusu a Slovenského raja, údolím Hnilca čiastočne zasahuje aj do Volovských vrchov. Pri výskyte tejto flóry sa výrazne uplatňuje vápencový podklad. Chladnomilnejšia horská vegetácia sa vyskytuje najmä v lesných spoločenstvách, menej na horských lúkach, ktoré v poslednom čase výrazne ustupujú. Lokálne sa výrazné horské elementy uplatňujú aj v druhotných borovicových lesíkoch Hornádskej kotliny a na južnom úpätí Levočských vrchov, kde dochádza k hlbokému prelínaniu spoločenstiev teplomilných dubín a horských jedľovo-bukových spoločenstiev. Podobná, i keď menej výrazná a diferencovaná situácia je v oblasti rozšírenia živočíšstva.

V oboch skupinách živej prírody sa v okrese vyskytuje celý rad vzácných a chránených druhov, endemických a reliktných, ohrozených v rámci regiónu i celého Slovenska. Ich vymenovanie na tomto mieste nemá zmysel. Pre ilustráciu stačí spomenúť, že napr. len na samotnom Dreveníku rastie okolo 60 druhov rastlín, zaradených do zoznamu ohrozených a vzácných druhov Slovenska. Obraz o biodiverzite a jej kvalite sa mení aj v súvislosti s kvalitou prieskumu, ktorá sa v posledných rokoch najmä v rastlinných spoločenstvách výrazne zlepšila, následkom čoho sa mení aj obraz distribúcie a početnosti vzácných druhov, pribúdajú nové druhy pre územie okresu, rastie počet známych lokalít. Situácia v oblasti prieskumu živočíchov je horšia vzhľadom k veľkému počtu živočíš-

nych skupín a jednotlivých druhov. Veľmi dobré výsledky sa dosahujú napr. v priekume motýľov, najmä malých druhov, kde sa podarilo nájsť nové lokality vzácnych druhov, nové druhy pre Slovensko i úplne nové druhy motýľov. Pomerne dobre sú preskúmané stavovce, najmä vtáky. Všeobecne platí, že najlepšie je preskúmané územie Slovenského raja, ktoré patrí k najhodnotnejším a najbohatším.

Okres môžeme z hľadiska prírodných hodnôt rozdeliť zhruba na dve časti. V južnej polovici okresu, ktorú tvorí Spišsko-gemerský kras (Slovenský raj) a Volovské vrchy, sú prírodné hodnoty pomerne zachovalé, majú plošný charakter, krajinný ráz je zachovalý, biodiverzita v rámci prirodzených, prevažne lesných spoločenstiev bohatá a ekologická stabilita pomerne vysoká. Osou tejto časti územia je rieka Hnilca s početnými obojstrannými prítokmi. Celý tok Hnilca od prameňa po vtok do Ružínskej priehrady je až na zanedbateľné výnimky prirodzený, neregulovaný, so zachovalými prirodzenými brehovými porastmi, len v dolnej časti toku doplnenými topoľovými monokultúrami. Dno údolia Hnilca je premenené na poľnohospodársku krajinu s vysokým podielom prirodzených lúčnych a pasienkových spoločenstiev, rozsiahlych mokradných spoločenstiev, bohatým zastúpením líniovej a skupinovej mimolesnej stromovej i krovitej zelene.

Druhú, severnú polovicu okresu, tvorí Hornádska kotlina a južná časť Levočských vrchov. Najmä Hornádska kotlina prešla v posledných desaťročiach rozsiahlymi zmenami, ktoré znamenali drastické zníženie biodiverzity, odstránenie mimolesnej zelene, následkom čoho má dnes Hornádska kotlina medzi vnútrokarpatskými kotlinami najnižšie zastúpenie mimolesnej stromovej i krovitej zelene, odstránenie rozsiahlych plôch prirodzených spoločenstiev, najmä v alúviách Hornádu a jeho ľavostranných prítokov, silne boli zredukované pôvodne bohaté plochy xerothermných spoločenstiev, takže údolie Hornádu prestalo fungovať ako migračná cesta flóry a fauny. Pôvodné prirodzené biocenózy boli zredukované na nepočtetné malé refúgiá na málo prístupných polohách, ktoré vplyvom upustenia od pravidelného obhospodarovania zarastajú v rámci sukcesie a zanikajú. Rieka Hornád je v rozsiahlych úsekoch regulovaná, následkom čoho zanikli mnohé bohato meandrujúce úseky, upravované sú i brehy prirodzených meandrov, prirodzené brehové porasty sú prakticky na celom území nahradené nevhodnými topoľovými monokultúrami. To isté možno povedať o všetkých, najmä väčších prítokoch Hornádu.

Podobne sú na tom Levočské vrchy, kde najmä vplyvom plošného výrubu smrekovcových hájov, následných rekultivácií a neobhospodarovania zvyškov týchto hájov v neprístupnejších polohách silne poklesla biodiverzita a utrpel krajinný ráz.

V severovýchodnej časti okresu leží pohorie Branisko, ktoré predstavuje veľ-

mi cenný, ostro ohraničený krajinný celok, prevažne zalesnený, s mnohými hodnotnými lokalitami a rozsiahlymi plochami prirodzených lesov, s ktorého ochranou Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability, ani iné koncepcie nerátali. Na Branisko nadväzuje Čierna hora, patriaca orograficky k Slovenskému rudohoriu, ktorá má taktiež zachovalé hodnotné prirodzené lesy a pestrú poľnohospodársku krajinu na úpätí pohoria.

K plošným negatívnym ľudským aktivitám, najmä v poľnohospodárskej krajine, pristupujú významné bodové zdroje znečistenia v oblasti Stredného Spiša, ktoré veľmi významne negatívne ovplyvnili prírodné zložky prostredia okresu na rozhraní Hornádskej kotliny a Volovských vrchov, najmä unikátnu prírodnú oblasť Galmusu, ktorý tvorí podcelok Volovských vrchov a predstavuje krasovú oblasť s ekosystémami, ktoré vo viacerých ohľadoch nemajú na Slovensku obdobu a v hodnotách môžu súťažiť aj s geograficky a geneticky blízkym Slovenským rajom - len, žiaľ, leží medzi Rudňanami a Krompachami.

V oblasti Slovenského rudohoria neboli v minulosti okrem NP Slovenský raj vyhlasované chránené územia v takom rozsahu, ako by si to táto časť okresu vzhľadom na existenciu prírodných hodnôt zasluhovala, pozornosť sa sústreďovala najmä na severnú časť okresu, kde bolo potrebné chrániť posledné zvyšky pôvodných prírodných hodnôt. Tak sa napr. podarilo legislatívne zachrániť všetky hodnotné plochy systému travertínových lokalít v okolí Spišského Podhradia. Avšak vzhľadom na vyššie naznačený devastačný tlak je skutočná ochrana prírodných hodnôt týchto vyhlásených chránených území iluzórna, antropické vplyvy sa prejavujú celoplošne, k čomu pristupuje zdevastované ekologické povedomie domácich obyvateľov i návštevníkov inak unikátnych prírodných krás, čoho následkov sú najhodnotnejšie územia systému travertínov okolia Spišského Podhradia a svojim spôsobom aj Slovenska - Sivá Brada a Dreveník - zároveň najohrozenejšími chránenými územiami v rámci Slovenskej republiky. Celkovo možno povedať, že sieť chránených území okresu nie je reprezentatívna, nie je dostatočne hustá a najmä dostatočne účinná. Na veľkej ploche okresu sú zničené a silne ohrozené extrazonálne spoločenstvá - xerotermy, mokrade, ako aj zvyšky pôvodne bohato zastúpených spoločenstiev prirodzených lúk a pasienkov. Vplyvom obhospodarovania počas uplynulých desaťročí a vplyvom priemyselného znečistenia boli zničené hodnotné prirodzené lesné porasty na rozsiahlych plochách. Pre vyhlasovanie chránených území v minulom období bol charakteristický "centralizmus" v oblasti ochrany prírody, čo sa prejavilo i v tom, že pomerne reprezentatívna a rozsiahla sieť chránených území bola vyhlásená v okrese Prešov, kde bolo dlhodobo umiestnené sídlo štátnej ochrany prírody (či už spolu s pamiatkovou správou, alebo samostatne), pričom viaceré z týchto území zďaleka nedosahovali význam, biodiverzitu a druhovú početnosť jednotlivých území, ktoré boli navrhované za chránené v okrese Spišská Nová Ves,

avšak neboli akceptované v centrálnych plánoch vyhlasovania chránených území.

Prvoradým predpokladom územnej ochrany prírody je vypracovanie miestnych územných systémov ekologickej stability (ÚSES), čo by teoreticky vyriešilo všetky vyššie uvedené problémy. Pri právnej záväznosti miestneho ÚSES by sa tento mohol stať v konkrétnom území účinným prostriedkom na záchranu doterajších hodnôt, ich udržanie, ako aj revitalizáciu krajiny v prospech obnovy prírodných hodnôt, zvýšenia biodiverzity. Tento systém sa ukazuje byť dostatočne pružný, s možnosťou reagovania na legislatívne zmeny, ako najvhodnejšia územná jednotka sa ukazuje byť katastrálne územie s nevyhnutným prepojením na susediace k. ú. Problémom je absolútny nedostatok vyhovujúcich projekčných kapacít pre územie okresu a nedostatok finančných prostriedkov.

Aj keď teoreticky by problémy ochrany prírody okresu mohli vyriešiť miestne ÚSES, vzhľadom na špecifické poškodenie prírody okresu je potrebné zvlášť spracovať a realizovať programy revitalizácie vodných tokov vrátane rekonštrukcie koryta a výsadby prirodzených brehových porastov, pasportizácie a záchrany prirodzených ekosystémov v krajine (mokrade, xerotermy, prirodzené lúky a pasienky, skalnaté spoločenstvá), revitalizácie líniovej zelene okolo komunikácií a líniových stavieb, ozelenenia hospodárskych objektov v poľnohospodárskej krajine.

V oblasti lesného hospodárstva považujeme za nevyhnutnú záchranu posledných zvyškov prirodzených lesov v severnej časti okresu (výmladkové lesy, ktoré prechádzajú procesom prevodov) a podporu plošne rozsiahlych prirodzených lesných spoločenstiev v južnej časti okresu.

V neposlednom rade je potrebné venovať osobitnú pozornosť záchrane kriticky ohrozených populácií niektorých vybraných druhov rastlín a živočíchov, ktoré v rámci okresu dosahujú hranice geografického rozšírenia, predstavujú ojedinelé lokality v rámci Slovenska alebo sú existenčne ohrozené na ojedinelých lokalitách v rámci okresu, pričom tieto programy je potrebné zrealizovať bez ohľadu na to, že sa populácie nachádzajú na lokalitách, ktoré je potrebné chrániť komplexne (mokrade, xerotermy).

Spracoval: Milan Barlog

CHRÁNENÉ ÚZEMIA OKRESU SPIŠSKÁ NOVÁ VES

stav k 1. 6. 1996

Vyhlásené chránené územia

Národné prírodné rezervácie

- 1 **Holý kameň**, vyhlásená v roku 1976 na výmere 210,87 ha v k. ú. Smižany, nachádza sa na území NP Slovenský raj
- 2 **Kysel**, 1993, 949,97 ha, k. ú. Hrabušice, Letanovce, Spišské Tomášovce, Smižany, NP Slovenský raj
- 3 **Piecky**, 1976, 244,93 ha, k. ú. Hrabušice, NP Slovenský raj
- 4 **Prielom Hornádu**, 1976, 290,49 ha, k. ú. Hrabušice, Letanovce, Spišské Tomášovce, NP Slovenský raj
- 5 **Sokol**, 1976, 700,93 ha, z toho v okrese Spišská Nová Ves cca 157 ha, k. ú. Hrabušice, NP Slovenský raj
- 6 **Suchá Belá**, 1976, 153,52 ha, k. ú. Hrabušice, NP Slovenský raj
- 7 **Tri kopce**, 1984, 246,23 ha, z toho v okrese Spišská Nová Ves 72 ha, k. ú. Hrabušice, NP Slovenský raj
- 8 **Zejmarská roklina**, 1980, 72,65 ha, z toho v okrese Spišská Nová Ves cca 58 ha, k. ú. Smižany, NP Slovenský raj
- 9 **Dreveník**, 1993, prvá zmienka o chránenom území z roku 1926, výmera 101,82 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra
- 10 **Sivá Brada**, 1979, 19,55 ha, spracovaný návrh na zmenu hraníc a výmery, k. ú. Spišské Podhradie
- 11 **Rajtopíky**, 1982, 119,67 ha, k. ú. Harakovce, Dúbrava
- 12 **Červené skaly**, 1981, 390,5 ha, k. ú. Poráč, Olcnava, Nižné Slovinky
- 13 **Galmuská tisina**, 1982, 55,96 ha, k. ú. Spišské Vlachy

Prírodné rezervácie

- 14 **Čingovské hradisko**, 1993, 44,02 ha, k. ú. Smižany, NP Slovenský raj
- 15 **Kocúrová**, 1974, 16,72 ha, k. ú. Smižany, NP Slovenský raj
- 16 **Kloptáň**, 1993, 27,07 ha, k. ú. Prakovce, Vyšný Medzev
- 17 **Poľana**, 1993, 19,31 ha, k. ú. Henclová
- 18 **Modrý vrch**, 1988, 4,46 ha, k. ú. Spišská Nová Ves
- 19 **Čintky**, 1988, 5,11 ha, k. ú. Iliašovce
- 20 **Hájik**, 1988, 4,18 ha, k. ú. Klčov
- 21 **Na baňu**, 1988, 7,85 ha, k. ú. Vyšný Slavkov
- 22 **Muráň**, 1996, 180,66 ha, k. ú. Spišská Nová Ves, OP NP Slovenský raj

Národné prírodné pamiatky

23 Markušovské steny, 1987, 13,44 ha, k. ú. Markušovce, Odorín

24 Spišský hradný vrch, 1990, 24,21 ha, k.ú. Žehra

Prírodné pamiatky

25 Medvedia jaskyňa, 1972, ochranné pásmo 188,39 ha, k. ú. Letanovce, NP Slovenský raj

26 Čertova diera, 1981, OP tvorí ŠPR Kyseľ, k. ú. Letanovce, NP Slovenský raj

27 Šarkanova diera, 1979, OP 28,12 ha, k. ú. Poráč

28 Markušovská transgresia, 1987, 7,99 ha, k. ú. Markušovce

29 Závadské skalky, 1987, 3,88 ha, k. ú. Závadka

30 Sobotisko, 1987, 13,32 ha, spracovaný návrh na zmenu hraníc a výmery, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra

31 Novoveská Huta, 1988, 2,6 ha, k. ú. Spišská Nová Ves

32 Farská skala, 1989, 0,59 ha, k. ú. Chrasť nad Hornádom

33 Margecianska línia, 1990, 0,44 ha, k. ú. Margecany

34 Ostrá hora, 1990, 29,32 ha, k. ú. Spišské Podhradie, Žehra

35 Zlatá brázda, 1990, 1,62 ha, k. ú. Spišské Podhradie

36 Jazierko na Pažiti, 1990, 0,1 ha, k. ú. Spišské Podhradie

37 Podhoranské, 1990, 0,46 ha, k. ú. Spišský Hrhov

38 Jazerec, 1990, 0,31 ha, k. ú. Spišský Hrhov

Chránený areál

38 Uhliská, 1974, 3,40 ha, k. ú. Levoča

40 Knola, 1996, 220,02 ha, k. ú. Spišská Nová Ves, Mlynky, OP NP Slovenský raj

Doteraz nevyhlásené chránené územia v rozličnom štádiu prípravného a schvaľovacieho procesu

Prírodné rezervácie

41 Folkmárska skala, k. ú. Veľký Folkmár

42 Murovaná skala, k. ú. Kojšov

43 Starovodské jedliny, k. ú. Švedlár

44 Krúžok, k. ú. Uloža, Vyšné Repaše

45 Hrádok, k. ú. Levoča

Trasy XX. Vsl. TOP

pondelok

Surovec - Tretí Hámor - rašelinisko - Druhý Hámor - podmáčané lúky južne od železničnej trate - Surovec. Trasa vedie rozsiahlou sústavou prechodných rašelinísk, slatinných a podmáčaných lúk v alúviu rieky Hnilec a na severnom okraji lesných porastov.

utorok

Surovec - Tretí Hámor - Skalný vrch - kóta 650,8 m n. m. (nad Prvým Hámrom) - Pálenica (1114,8 m n. m.) - Tretí Hámor - Surovec. Poľnohospodársko-lesná krajina v južnom svahu Pálenice, skalné útvary a druhotne zalesnené horské lúky v oblasti kóty.

streda

Henclová - dolina potoka Henclová - Volovec (1212,6 m n. m.) - Skalisko (1293,1 m n. m.) - Tichovodská dolina - Prírodná rezervácia Poľana - Henclová. Doliny v severných svahoch voloveckého hrebeňa s poľnohospodársko-lesnou krajinou, hodnotnými pasienkovými, lúčnymi a mokradnými spoločenstvami, lokálne prirodzenými lesnými spoločenstvami, v hrebeňovej časti Volovca skalné útvary a horské lúky.

štvrtok

Závadka - Prírodná pamiatka Závadské skalky - Žalob (818,2 m n. m.) - Nálepko - Tretí Hámor - Surovec. Výrazné skalné útvary a pasienkové spoločenstvá, poľnohospodársko-lesná krajina v údolí Železného potoka a Hnilca.

piatok

Surovec - dolina potoka Surovec - Hoľa (1267 m n. m.) - Delava. Prevažne zalesnené doliny v severnom svahu Hole na voloveckom hrebeni, zarastajúce horské lúky.

Prinavrátением 3 200 ha obecných lesov 3. novembra 1992,
ktoré dovtedy spravovali Východoslovenské lesy,
závod Margecany,
vznikol Lesný obecný podnik Nálepko.

Jeho hlavným zameraním je
pestovná činnosť - obnova lesa
a ťažobná činnosť
v rámci decénia

lesohospodárskeho plánu.

Podnik zamestnáva počas roka
v priemere 85 pracovníkov.

Je základným pilierom ekonomického rozvoja obce.

Podnik služieb

Obecný podnik Nálepko

ponúka širokej verejnosti tieto služby:

sklenárske práce

spracovanie videozáznamov a fotografií

údržba miestnych komunikácií

nákup a predaj

vencov, kvetov, rakiev,

plynových bômb,

priemyselného tovaru - domáce potreby,

drobný tovar, elektronika,

kuchynský tovar,

prútkarský tovar, ľudové výšivky,

turistická ubytovňa, kamenárske práce,

holičstvo - kaderníctvo,

cestná nákladná doprava,

pohrebné služby.

Informácie:

Telefón 0965/941 75

Fax OCÚ Nálepko 0965/941 28

Želba, štátny podnik Spišská Nová Ves, odštepny závod 16

ZÁVOD KOMERČNÉ ČINNOSTI

ponúka zo svojej produkcie

PLASTOVÉ OKNÁ A DVERE

Na ich výrobu boli použité plastové profily TROCAL, dovážané zo SRN.

System Trocal sa vyznačuje širokým sortimentom vyrábaných profilov, čo umožňuje pri výrobe okien veľkú variabilnosť v rozličných tvaroch okien (napríklad oblúkové, šikmé), i rozličných reliéfov okenných profilov (historické budovy a pod.).

Firma HT TROPLAST, výrobca profilu TROCAL, sa zameriava najmä na farebné profily, ktoré majú vonkajšiu vrstvu z vysokohodnotného acrylu - PMMA, ktorý je v technologickom procese neodlučiteľne stavený s umelou hmotou profilov.

Acryl je stály, odolný voči UV žiareniu, nevybledne, ako farebné PVC a používa sa preto pre svetelné kupoly, kabíny lietadiel, svetelné reklamy...

Vďaka tomu obdržal TROCAL certifikát o kvalite - RAL - pre svoje COLOR a DEKOR PROFILY. Naše výrobky boli schválené aj štátnou skúšobňou LIGNOTESTING Bratislava.

V oknách je použité kovanie rakúskej firmy WINKHAUS a sú zasklievané izolačným dvojsklom, alebo trojsklom.

Toto všetko našim oknám zaručuje:

- ♦ výborné tepelnoizolačné vlastnosti
- ♦ vysokú estetickosť prevedenia
- ♦ ľahkú manipulovateľnosť s oknom
- ♦ vysokú odolnosť voči poveternostným vplyvom
- ♦ dlhú životnosť
- ♦ farebnú stálosť

Výrobu zabezpečujeme zákazkovým spôsobom na základe konkrétnej požiadavky zákazníka, týkajúcej sa:

- ♦ rozmeru (potrebné je udať rozmery stenového otvoru)
- ♦ tvaru - pravouhlé - šikmé - oblúkové, alebo iného definovateľného tvaru
- ♦ druhu - pevné - sklopné - otváracie
- ♦ jedno, viiackrídlové a iné
- ♦ výber druhu kovania
- ♦ výber zo 17 druhov farieb
- ♦ výplne - v štandardnej kombinácii 4-12-4 - dvojsklo - trojsklo - môže byť kombinované s rôznymi druhmi skla (číre, SOLARFLEX, reflexné, dymové, bezpečnostné), s mriežkou vonkajšou, medziskelnou, v rôznych farbách, prípadne s bezpečnostnou mriežkou TETRA
- ♦ podľa želania zákazníka zabezpečíme montáž

Vzhľadom na to, že náš široký sortiment výrobkov neumožňuje vytvorenie klasického cenníka, spracovávame cenové ponuky na konkrétne výrobky podľa požiadaviek zákazníka zdarma.

Kontakt: Závod Komerčné činnosti, ul. Ing. Kožucha 12, Spišská Nová Ves
telefón: 0965/ 424 337, 421 251-5, fax: 0965/ 421 370

